

Két év kihagyás után ismét Sváb Kupa

Ha nincs a világvárvány okozta két esztendő kényszerpihenő, akkor január 21-én pontosan a 20. Sváb Kupa startol el a várgesztesi Faluház sportszarnokában, ahol annak idején Pillmann Ferenc életre hívta. A Várgesztesi Sport és Faluvédő Egyesület elnökeként azért álmolta meg a teremlabdarúgó tornát, hogy a tavaszi felkészülés segítése mellett összejöjjenek, ismerkedjenek a térség német nemzetiségű településeinek, a helyiek mellett Vértessomló, Környe, Kecskéd sportolói, akik így 18. alkalommal csaptak össze.

Hidegebb sör nincs? – közelítették meg humorral azt a tényt, hogy az egekbe szökő gázár miatt a fűtetlen, nagyjából 15 fokos sportszarnokban kergettek a bőrt, ami néhány szurkoló szerint nem is volt baj, mondván, hogy majd jobban szedik a lábukat. Szemmel láthatóan már a drukkerok is nagyon várták a sorozat visszatérését, szép számmal gyűltek össze a lelátón, és amint elhangzott az első meccs kezdetét jelző sípszó, máris megszólalt egy dudakürt.

A nyitó, Kecskéd – Vértessomló összecsapáson egy ideig úgy tűnt, hogy a somlóiak lesznek a befutók, mert bár kevesebbszer jutottak el az ellenfél kapujáig egyszer csak már két góllal is vezettek. Az ellenfél játékát kihagyott ziccerek, hatalmas kapufák jellemezték, míg nem megtört a jég, és a második félidőben egyenlítették, végül pedig a lefújás előtt, szinte az utolsó percben megszerezték a győztes gólt.

A Környe – Várgesztes meccsen végig érezhető volt a hazaiak fölénye, alig telt el pár perc a játékidőből, máris megszerezték az első gólt, majd szinte azonnal a másodikikat, és a harmadikra sem kellett sokáig várni. A negyedik várgesztesi találatot nem adta meg a bírő, mert előtte szabálytalannak találta a bedobást, a sípja viszont épp nem működött. A második félidő első percei meghozták az immáron meg-

ítelt negyedik hazai gólt, amire a környeieknek sikerült egy szép akció-találattal válaszolniuk, amit a gesztesiek sem hagytak felelet nélkül. A vendégek később ismét szépítettek, de a házigazdák sem dőltek hátra, így a meccs 6:2 arányú hazai győzelemmel zárult. A Kecskéd is kinyitotta a gólszákját a Környe ellen, de addigra ők is bemelegedtek, 3 gólt is szereztek, az ellenfél viszont hetet. Nem bírt egymással a Vértessomló és a Várgesztes, a meccs 5:5-ös döntetlennel zárult, a házigazdák a Kecskéd 5:2 arányban múlta felül, a záró mérkőzésen pedig 4:1-re győzött a Vértessomló a Környe ellen.

A Sváb Kupa teremlabdarúgó tornasorozat idei második állomását tehát a Kecskéd az első, a Vértessomló a második, a Várgesztes a harmadik, a Környe pedig a negyedik helyen várta, és a vértessomlói forduló végére sem változott a sorrend.

Január 28-án a felnőtteknél a Környe – Várgesztes mérkőzéssel nyitottak, és bizony még a szurkolóknak is nehéz volt követni az eredmény alakulását. Az első gólt a környeiek szereztek, aztán a gesztesiek percek alatt kiegyenlítették, majd szintén percek alatt

átvették a vezetést, de ugyanígy feleltek a környeiek is: egalizáltak, újabb góllal 3:2-re, később már 4:2-re is vezettek, amikor az első félidő lefújása előtt pár másodperccel ismét eredményesek voltak a várgesztesiek. A második félidő is két gyors gesztesi találattal indult, tehát ismét nekik állt a zászló, ám a Környe egyenlített (5:5). Jó ideig úgy tűnt, hogy nem bírnak egymással, végül szó szerint az utolsó másodpercekben megszerezték a hatodik, győztes gólt a Várgesztes.

A Vértessomló – Kecskéd összecsapáson is hol itt, hol ott rezgett a háló, bár az első találatot a hazaiak szereztek, az ellenfél meglehetősen gyorsan kiegyenlített, a folytatásban pedig még négyszer volt eredményes a Kecskéd, míg a házigazdák, csak kétszer, így 3:5 arányú vereséget szenvedtek. Sikeresen hozták viszont a Környe elleni meccset, amely szintén szorosnak és gólzapo-rosnak bizonyult és 5:6 arányú somlói győzelemmel zárult. A Kecskéd 8:3-ra győzött a Várgesztes ellen, akik a vendéglátóktól is kikaptak 7:5-re, majd a fordulót a Környe – Kecskéd találkozó zárta 3:3-as döntetlennel.

Folytatás február 11-én Kecskéden.

Bűnük a német származásuk volt...

Várgesztes lakói gyásznappént élik meg a január 6-át. Emlékezni jöttünk a 78 évvel ezelőtti történetekre. Minden várgesztesi családot érintett a máig felfoghatatlan és elfogadhatatlan esemény azon a téli napon. Német származásuk miatt civil férfiakat kényszerítettek „egy kis munkára”, Málénkij robotra és hurcoltak az egykori Szovjetunióba. Hadifogolyként bántak velük. Akkor még nem sejtették, hogy gyaloglás, majd állati körülmények között bevagonírozás, megaláztatás, súlyos betegségek, kényszermunka vár rájuk – fogalmazott a Hósi Emlékműnél Rising Károlyné polgármester a 2023-as év első várgesztesi eseményén január 15-én.

A szentmisét követő megemlékezésen Visnyei László plébános az imádság erejét hangsúlyozta: megtörik az ember lelke, ha visszatekintünk a történelem viharaira, mert nem tudjuk elhinni,

hogy emberek ilyet megtettek. Mikor emlékezünk, akkor mindig jussanak eszünkbe az elhurcolt, távolban lévő testvéreink, akiknek nem itt van a sírjuk, mégis tudunk velük találkozni. Az imádságban mindig tudunk találkozni azokkal, akik nem itt nyugszanak.

Ilyenkor merjünk imádkozni, merjünk kérni az Istent, hogy ne felejtsük el őket, emlékezzünk meg róluk és az imáinkban kísérjük őket, hogy az emléküik ne tűnjön el.

➔ 2. oldal

Magyarországon németek, Németországban magyarok voltak...

101 gyertya emlékeztetett január 19-én, a Magyarországi Németek Elhurcolásának és Elűzetésének Emléknapján a környei Római Katolikus Templomban arra a 101 németajkú családra, akiket 1947 augusztusában szakítottak el családjuktól, szeretett szülőföldjüktől és telepítettek ki a faluból. A 101-dik gyertyát Drächler István, egykori Környéről kitelepített gyűjtötte lángra.

Az Országgyűlés 2013-ban határozatban ítélte el a kismennyiségű elszennvedő magyarországi német közösség emberi joga-

kat súlyosan sértő, igazságtalan elhurcolását és elűzetését, és tette meg január 19-ét a meghurcoltatásuk emléknapjává.

A magyarországi németek elűzetése 1946. január 19-én kezdődött, amikor az elüldözött német lakosokat szállító első vonatszerelvény elindult Budaörsről Németország irányába. A második világháború végén, valamint az azt követő időszakban a kollektív bűnöség igaztalan vádjára és elve alapján hurcoltak el kényszermunkára a Szovjetunióba, illetve telepítettek erőszakkal vissza Németországba több mint kétszáz ezer német nemzetiségű magyar állampolgárt. Ez a nap az elűzöttek emléke előtt tisztelőleg.

➔ 3. oldal

GESZTESI KRÓNIKA • Közéleti és információs havilap • Lapalapító és kiadó: Várgesztes Község Önkormányzata, 2824 Várgesztes, Arany J. u 47. • Felelős kiadó: Rising Károlyné polgármester • Főszerkesztő: Salamon Gyöngyi, E-mail: propagandabt@gmail.com • 20/9611-833 • Hirdetésfelvétel: 20/9611-833 • Lapzárta: minden hónap 8. napja. Megjelenik havonta 250 példányban.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy az olvasói leveleket, reflexiókat rövidített formában, szerkesztve közölje. Ezek az írások nem minden esetben tükrözik a szerkesztőség véleményét. A meg nem rendelt anyagok és hirdetések tartalmáért a szerkesztőség felelősséget nem vállal. Anyagokat nem őrzi meg és nem küldünk vissza. ISSN: 2062-5472

Bűnük a német származásuk volt...
...folytatás az első oldalról

A II. világháború borzalmait, melyet a katonák mellett a polgári lakosság is megszenvedett, *Rising Károlyné* így idézte fel: 1945. január 6-án minden 15-55 éves férfi háromnapos élelemmel és szerzőkkel felszerelve jelentkezett a jelenlegi buszmegállóban szovjet utasításra az előjáróság felhívására. Asszonyok, gyermekek és beteg, idős férfiak maradtak a kifosztott faluban. Az elhurcoltak egy része soha nem tért vissza. Tudjuk azon személyeket, akik már Szegeden vagy útközben haltak meg, tudjuk azon személyeket, akik a flektifusz miatt haltak meg, tudjuk azon személyeket, akik hazatértek és a betegségük és legyengült állapotuk miatt rövid időn belül itthon hunytak el. Tudjuk azon személyeket, akik hazatérésük után a családjuk támogatása mellett testileg felgyógyultak, újra dolgoz-

tak, ám az életüket végigkísérte a meggyötört lelkük. Nem beszélhettek róla, és a családjuk előtt is szégyelltek a velük történeteket. A hadifogolyként kezelt civil várgesztesek száma magasabb, mint a II. világháborúban elhunyt katonáké. Ismerjük azokat a családokat, akiket emésztett a bizonytalanság, nem tudták, hogy egyáltalán él-e szerettük, hol tartózkodik. Évekig vártak és reménykedtek. Az emlékművön a nevek nagyapákat, apákat, fiúkat, testvéreket takarnak, akik áldozatai egy elfogadhatatlan diktatúrának, egy esztelen háborúnak és politikai túlkapásnak, igazságtalan ítélkezésnek. Bűnük a német származásuk volt – hangzott el a polgármestertől.

78 éve, éppen ezen a napon, január 15-én Cécén voltak a gesztesiek, ahol néhány nap pihenőt kaptak. Ezután továbbgyalogoltatták őket Bajáig, majd következett a bevagonírozás Temesvárig, ahol az embertelen gyűjtőtábor várt embereinkre.

Onnan néhányuk számára a szegedi Csillagbörtön borzalma következett. A 66 elhurcolt férfiból 26-an vesztették életüket a bánásmód, betegség, éhség következtében, és sajnos ma már senki nem él a hazakerültek közül sem – folytatta a borzalmas múlt idézését *Pillmann József*, a Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, kiemelve a főhajtás és az emlékezés fontosságát: ez a megemlékezés alkalom arra is, hogy az első és második világháború összes halottjéért gyűjtsünk gyertyát. Az elhurcolás igazságtalanságát nem szabad felejtenuünk, mert e nélkül kis községünk történelme nem lehet teljes.

Az áldozatok előtti tisztelgésen a Német Kultúregyesület Dalköre fájdalmas dalokkal, az általános iskolások emlékező versekkel, az önkormányzatok és a gesztesi hagyományörzők a kegyelet virágaival tisztelgtek a Hősi Emlékműnél, ahol zárásul az Il Silenzio csendült fel trombitán *Marx Péter* és *Kovács Levente* előadásában.

Magyarországon németek, Németországban magyarok voltak...
...folytatás az első oldalról

Az idei országos megemlékezés helyszíne a Magyarországi Németek Elhurcolásának és Elűzetésének Emléknapiján Környe volt, a templomot zsúfolásig megtöltötték a helyi és környékbeli, várgesztes, vértessomlói hívek, emlékezők, köztük az ország, a vármegye és Környe méltóságai.

Spányi Antal, a Székesfehérvári Egyházmegye megyéspüspöke a szentmisén arra hívta fel a figyelmet, hogy kötelességünk az ártatlan áldozatokra való emlékezés, mert a nekik járó tisztelet mellett fontos, hogy élettörténetük komoly üzenetet hordoz számunkra: emlékeznünk kell azokra, akiket valami örület gyűlölettől vezérelve deportáltak, elhurcoltak. Olyan embereket, akik évszázadokon keresztül magyar földön éltek és magyarok tudták magukat, hoztak egy bizonyos kultúrát, de ezt az országos építeték, szerették és szolgálták. Emlékezzünk azokra, akiket internáltak, és persze minden üldözöttre és minden szenvedőre. Az emlékezés nemcsak a részvétünket mutatja, hanem tanít bennünket arra, az embernek dolga, hogy részen legyen. A püspök azt is hangsúlyozta: feladatunk és felelősségünk a további tragédiák megelőzése mai társadalmunkban.

A szentmisét követően *Tirhold Kármén*, a Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, *Ritter Imre* német nemzetiségi képviselő, az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottságának elnöke, valamint *Soltész Miklós*, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára tartott emlékező beszédet.

Soltész Miklós államtitkár azt emelte ki, hogy a gonosz sokszor az áldozatokat tette felelőssé az elkövetett gazdaságiért. Így váltak bűnbakká a közép-európai, velük együtt a magyarországi németek is. Hiába szenvedték meg ők is a II. világháborút és az ország megszállását. A kollektív bűnösséget arra a félmillió, hazáját, nemzetét szerető, szorgalmas és hűséges honfitársunkra mondták ki, akik mit sem tehettek a korábbi évek történéseiért.

A Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára zárásul így fogalmazott: köszönet a környei, a dunántúli, a Buda környéki, észak-magyarországi, szatmári, baranyai és tolnai, valamint az alföldi sváboknak,

németeknek, hogy az elkövetett bűnök és pusztítások ellenére ma is a nemzetet erősítik. Köszönet a magyarországi németeknek, hogy a mindennapokban, így a templomaikban, iskoláikban, kulturális rendezvényeiken, önkormányzataikban felmerik vállalni a nemzetiséghez való tartozásukat!

A Magyarországi Németek Elhurcolásának és Elűzetésének Emléknapija alkalomból Környén szervezett országos megemlékezés a vasútállomás melletti Kitelepítési Emlékműnél zárult, ahol az állami, vármegyei, települési, egyházi vezetők – köztük a Komárom-Esztergom Vármegyei Németek Önkormányzata nevében *Waldmann-né Baudentisztl Éva* elnök és *Menoniné Pillmann Teréz* elnökhelyettes, a települési polgármesterek nevében *Rising Károlyné* Várgesztes, *Nagy György* Szomor, *Schunder Tibor* Baj polgármestere – helyezte el a kegyelet koszorúit.

MEGEMLÉKEZÉS ÉS TILTAKOZÁS

Január 19-ét a magyarországi németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapjává nyilvánította az Országgyűlés. Idei évben a szomszédos Környe községben zajlott az országos Megemlékezés. Az a megtiszteltetés ért, hogy a települések nevében két polgármester társammal mi helyeztük el az egyik koszorút.

Reggel izgatottan próbáltam a fejkendőmet, úgy áll-e rajtam, mint egykor édesanyámon. Öltözetemmel szándékom volt nyomatékosítani mélységes elítélésem az embertelen döntésről. Az ország különböző részeiből érkeztek ismerősök, végigmérték öltözömet és tőlük jött a kérdés: „Szerepeln fogsz?” Válaszom: „Nem, de szívesen elmondom, mit jelent számomra ez a nap.”

Íme magyarul és németül

Várgesztes polgármestere vagyok. – *Ich bin die Bürgermeisterin von Várgesztes (Gesztitz). Vértessomlón születtem, amit viseletemmel is megmutatok. – Ich stamme aus Vértessomló, wie auch mein Tracht zeigt. A környező falvak képviselőiben veszek részt a megemlékezésen és koszorúzáson. – An Gedenken und Begrenzung nehme ich in der Vertretung der herumliegenden Dörfer teil.*

Az 1700-as években betelepített németek nehéz munkával tudtak gyökeret eresztetni Magyarországon. – *Die in den 1700 Jahren eingesiedelten Deutschen konnten sich mit harten Arbeit in Ungarn einwurzeln.*

A II. világháború súlyos következményekkel járt. A férfiakat besorozták, a helyben maradtakat beszolgáltatásra kényszerítették. Terményeiket, állataikat elvették. Katonai emberáldozataink van-

nak. – *Der zweite Weltkrieg hatte schwere Folgen. Die Männer wurden diensttauglich befunden, die zu Hause gebliebenen wurden zur Abgabe gezwungen. Ihre Körnerfrüchte, Tiere wurden weggenommen. Wir haben Menschenopfer.*

A háború borzalmait után újabb csapás érte a magyarországi németeket. A kitelepítésük előkészületeiről dokumentumok tanúskodnak. Az akkori taitai járásban 16 helyiségből 10 726 fő összeírása történt. – *Nach dem Krieg mussten die Ungarndeutschen noch einen schweren Schlag erleben. Von Vorbereitungen ihrer Aussiedlung bezeugen sich Dokumenten. Aus dem Tataer Bezirk finden wir aus 16 Gemeinden 10726 Namen auf der Liste der Aussiedelnden. Várgesztesen akkor 384 fő élt, 310 főt tartalmazott a lista. – Várgesztes hatte dieser Zeit 384 Einwohner, und auf der Liste waren 310 Namen.*

Szerencsére a rosszul szervezett kitelepítés bennünket nem érintett. A környéken élő rokonok kitelepítése miatt azonban a fájdalmas folyamatot mi is ismerjük. – *Zum Glück hat uns die schlimm organisierte Deportierung nicht getroffen. Aber wir kennen die wehmutvollen Prozessen von den Verwandten, deren Deponierung aus den nahliegenden Dörfern geschah.*

Évtizedek kellettek, mire újra megteremtették az itthon megszokott körülményeket. – *Es sind Jahrzehnten vergangen, bis zu Hause die gewöhnlichen Verhältnisse neulich hergestellt wurden.*

Elítéljük, hogy a magyarországi németeket a vesztes háború után még a kollektív bűnösség vétkével is vádolták. – *Wir verurteilen, dass die Ungarndeutsche nach dem verlorenen Krieg, auch mit der kollektiven Sünde beschuldigt wurden.*

**Várgesztes, 2023. január 19.
Rising Károlyné, született Pfszterer Irma**

Együtt fosztott az unoka, anyuka, nagymama

Hosszú esztendővel ezelőtt tartottak első alkalommal múltidéző tollfosztást a várgesztesi Német Nemzetiségi Óvodában, s ahogy tették ezt annak idején, úgy a program során is közösen tépdesték minden alkalommal a pihéket a toll száráról az apróságok, az anyukák és nagymamák.

A világvárvány miatt tavalyelőtt elmaradt a gyerekek számára is igazán élvezetes foglalkozás, 2022-ben szűk körben, csak az óvodásoknak rendezték meg, idén január 26-án pedig ismét az anyukák, nagymamák részvételével, így nem is csoda, hogy szinte alig akadt szabad hely az asztaloknál.

Ahogy *Pillmann Katalin* óvodavezető elmondta, egy időben nem jutottak kacsatollhoz, majd érkezett *Pillmann Józsefné, Erzsike*, aki évek óta minden kacsavágásnál még a kopasztás előtt gondosan összegyűjti a szép tollakat, s felajánlja az óvoda részére. Ezúttal is rengeteg tollat terítették szét az asztalokon, s indulhatott is a tollas bál, mint a régi szép időkben, amikor még a házaknál gyűltek össze téli esteken az asszonyok a fosztáshoz.

Valamikor a gyerekeket csak akkor engedték asztalhoz, amikor napok, hetek múltával a tollfosztás végéhez közeledtek, s a házigazdák vendéglátással, kaláccsal köszönték meg a segítséget. Érthető is volt annak idején a gyermekek „távoltartása”, hiszen a kicsik most is huncutkodtak: időnként élvezettel fújtak a pihék közzé, a szorgoskodás zárásaként pedig ugyanolyan élvezettel majszolták a finom foszlós kalácsot és tejeskávét, majd az ebédet két nagymamának köszönhetően ízletes forgácsfánkkal és süteménnyel koronázták meg.

2023. évi hulladékgyűjtési napok

Az NHSZ Vértessomlói Vidéke Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. tájékoztatja a várgesztesieket, hogy az idei évben a következő napokon lesz gyűjtés a faluban.

Szelektív: február 27., március 27., április 24., május 22., június 26., július 31., augusztus 28., szeptember 25., október 30., november 27., december 18. **Kihelyezhető hulladékok:** Műanyag és fém italos karton (pl. PET palack, kozmetikai és tisztítószerek, flakon, tejes és gyümölcsleves doboz, fóliák, bevásárló szatyor és zacskó, fém italos és konzerv doboz), papír hulladék (pl. újságpapír, prospektus, kartondoboz).

Zöldhulladék: április 11., május 9., június 13., július 11., augusztus 15., szeptember 12., október 10., november 14. **Zöldhulladék gyűjtésbe tartozó anyagok:** az ingatlanoknál keletkező falevél, fűnyesedék, gyom szákolva. Gyűjtési alkalmanként 3 db zsák helyezhető ki ingatlanonként. Gallyak, ágak kötegelve max. 1 méter hosszúságig, max. 5 centiméter átmérőig helyezhető ki.

A társaság hulladékudvaraiban ingyenesen elhelyezhető hulladékok típusáról, mennyiségéről, és a hulladékudvarok nyitva tartásáról a www.vvhulladekkezezo.hu honlapon érhető el az információ. A szolgáltató a lomtalanítás módjáról és időpontjáról a későbbiek során fog tájékoztatást adni.